

Ved mottagelsen av Nobels Fredspris

Taler

Fridtjof Nansen

Dato

19 desember 1922

Sted

Kristiania

- 1 På Roms Kapitol er der et stykke marmor, som synes mig i sin enkle pathos å
være et av de skjønneste. Det er den «Døende Galler». Han ligger såret til døden
på slagmarken. Dette spenstige legeme, herdet i arbeid og kamp, nu slappet mot
undergangen. Det senkede hode med det strie hår, den bøide, sterke nakke, den
5 grove kraftige arbeidshånd, som netop svang sverdet, nu støttet mot marken for
med en siste anstrengelse å holle det synkende legeme oppe.

Han blev drevet til kamp for fremmede guder, som han ikke kjente, fjernt fra
eget land. Så møtte han sin skjebne. Nu ligger han der og forblør, i taushet.

- 10 Kamptumlen rundt ham når ikke lenger hans øre, det slørende blikk er vent
inad; kanskje i et siste klarsyn ser han barndomshjemmet, der livet var enkelt og
lykkelig, hjembygden kranset av Galliens skog.

- Se, slik ser jeg den lidende menneskehet, slik ser jeg Europas lidende folk forblø
15 på slagmarkene efter de kamper som for en stor del ikke var deres egne.

- Det var maktbegjæret, imperialismen, militarismen, som raste sin berserkerang
over jorden. - Markens gyldne grøde blev trampet under jernføtter - jorden
ligger ødet rundt om, - samfunnene knaker i sine sammenføyninger. - Men
20 folkene bøier hodene i stum håbløshet. De gnelrende kamprop larmer enda
rundt dem, men de hører dem knapt nok lenger. Blikket søker tilbake mot de
enkle, oprindelige livsverdier, som ligger stengt bak det Eden, som er tapt.
Verdenssjelen er syk til døden, motet er brutt, idealene er bleknet, livsviljen
ménskutt; det fjerne blåner sløret bort bak ødeleggelsenes brannskyer - troen på
25 morgenrøden er ikke mer.

Hvor skal helseboten søkes? - Hos politikerne? Ja, de mener det vel godt nok,
mange av dem ialfall; men se, det er ikke mer politikk verden nu trenger, ikke ny
politiske programmer - verden har bare hatt så alt for mange av dem. Til slutt er

det nu heller ikke stort annet enn kamp for makt politikernes kampe går ut på.

Kanskje hos diplomatene? De mener det kanskje bra nok, men de er nu engang en steril rase, og de har bragt menneskeheten mere ondt enn godt ned gjennom
35 tidene. Vi må minnes opgjørene efter de store krige, Westfalerfreden, Wienerkongressen med Den hellige alliance og hvad de allesammen heter. Har en eneste en av disse diplomatiske kongresser bragt verden stort fremover? En må tenke på Oxenstjernas berømte ord til sin søn, da han klaget over forhandlingene i Westfalen: «Du skulde bare vite, min søn, med hvor liten
40 visdom verden blir styrt.»

Nei, til de styrende ser vi ikke lenger med håp om redning. Vi har oplevet den ene diplomatiske og politiske kongress efter den annen i den senere tid; - har en eneste en av dem bragt os løsningen, helseboten vesentlig nærmere? Der sitter
45 netop en i Lausanne. La os håbe, at den må bringe os den så hårdt trengte fred i Østerlandene, så er det da ialfall et vanskelig spørsmål mindre.

Men selve hovedondet, selve sotten? - Det hviskes om, at Frankrike ønsker ikke noe endelig opgjør med Tyskland; ønsker ikke, at Tyskland skal endelig betale
50 sin skadeserstatning; ti da mister de påskuddet til å holle den venstre Rhinbredd besatt, og de kan ikke lenger forstyrre den tyske industri med trusler mot Ruhrdistriktet. Det er selvsagt ondskapsfull bakvaskelse, men bare det at slikt kan hviskes!

Det hviskes også om, at heller ikke Tysklands industriherrer ønsker noen endelig ordning med Frankrike, de ønsker den slingrende, usikre kurs fortsatt; for da faller marken stadig, og den tyske industri kan drive videre. Men kom ordningen, da vilde marken stabiliseres eller endog stige og den tyske industri var ødelagt, den kunde ikke lenger klare konkurransen.
60

Sant eller ikke, - bare at slikt kan sis, det gir ialfall et billede av hvordan hele det europeiske samfunn og dets liv har vært og er en ball i hendene på samvittighetsløse spekulanter, politiske spekulanter, pengespekulanter - klodrianer for en stor del kanskje, undermålsmenn, som ikke forstår hvor det
65 bærer hen; men likevel spekulanter, som spiller hasard med det europeiske samfunns dyreste interesser.

Og for hvad? Bare for makt. Denne ulykkelige kamp for makt, denne

70 forferdelige nedtrampen av alt og alle for makt, denne ødeleggende kamp
mellem samfunnsklasser, mellem folk for makt!

Har en stått ansikt til ansikt med hungersnøden, selve sultedøden, så vilde en vel
fått øinene op for ulykken i dens fulle rekkevidde. Har en sett de store
75 bønfallende barneøine i de uttærte barneansikter stirre håbløst inn i det
sluknende dagslys, sett de utpinte mødres øine, mens de i stum redsel trykket
det døende barn til de tomme bryster, sett disse gjenferd av menn ligge utpint i
kullen på hyttegulvene og vente bare på én ting, den barmhjertige død, da måtte
en vel forstå, hvor dette bærer hen, forstå litt av hvad det virkelig gjelder. - Der
80 var det ikke kampen for makt, det var en eneste, forferdelig anklage mot de
mange, som enda ikke vil se - en eneste, stor bøn om en dråpe barmhjertighet for
å gi dem livsmulighet.

Ja, har en først sett all nøden på nært holl runt om i vårt vanstyrte Europa,
85 gjennomlevet litt av de uendelige lidelser - da må en vel føle, at det er ikke lenger
programmer, ikke mere papir, ikke lenger ord, verden trenger. Det er handling,
iherdig og møisommelig arbeid, som må begynne nedenfra for å bygge verden
op påny.

90 Menneskehetens historie går i bølger. Vi har hatt bølgedaler før i Europa. Vi
hadde en lignende bølgedal for hundre år siden, efter Napoleonskrigene. Den
som har lest Worm-Müllers ypperlige verk om tilstannene her i Norge på denne
tid, han må slås av de merkelige likheter mellem nedgangen dengang og nu, på
mange måter. Det kan være en trøst å vite, at dengang gik det over, og det gik
95 opover igjen; men det tok en sørgelig lang tid, tredve til førti år.

Denne gang er bølgedalen enda dypere, så vitt jeg skjønner, for den har større
omfang, den omfatter langt større deler av Europa; og dertil kommer, at
forhollene nu er mer kompliserte, mer sammensatte. Vistnok var det også den
100 gang industri, men likevel levet folkene i langt større utstrekning av sit akkerbruk.
Nu er industrien kommet mere til makten, og den har langt vanskeligere for å
klare sig op igjen efter en nedgangstid enn landbruket har. Noen gode år bringer
landbruket på fote, men mange år må til for å skaffe industrien nye markeder.
Likefullt kan vi vel kanskje håbe på, at det skal gå fortere med gjenreisningen
105 denne gang; for allting går nu engang hurtigere i vor tid, med vore
samferdselsmidler og hele det store apparat av hjelpemidler vi nu har. Men det
er enda lite å merke til fremgangen, vi er enda ikke kommet til bunnen av

bølgedalen.

110

Hvad er grunnsetningen i folkene rundt om i Europa? Det er vel for en stor del håbløshet, eller også mistillit til alt og alle, og så hat og misundelse, og hatets dragesed sår fremdeles daglig mellom folkene, mellom klassene.

115 Men på håbløshet, mistillit, hat og misundelse bygges ingen fremtid.

Den første betingelse er vel forståelse - forståelse først og fremst av selve sykdommens årsak og vesen, forståelse av strømningene som går gjennom tiden, av hvad som arbeider i folkedypet - kort sagt, forståelse av hele det tilsynelatende
120 så forvirrede og forvillede europeiske samfunns psykologi.

En slik forståelse er sikkerlig ikke nådd på én dag. Men den første betingelse for at den kan nås, er den ærlige vilje til å forstå; det er et langt skritt på veien. Ved den stadige utskjellen av anderledes tenkende, som vi daglig er vidne til i avisene,
125 nås så visst ingen fremskritt. Skjellsord overbeviser ingen, de bare fornedrer og forråer den som bruker dem. Ved løgn og falske beskyldninger nås enda mindre; de faller tilslutt tilbake på dem, som satte dem ut.

Det bør også stadig minnes, at der er knapt nok noen strømning eller noen
130 bevegelse i samfunnet, som ikke har sin særlige, rimelige årsak og berettigelse, det være sig socialisme eller kapitalisme, det være sig fascisme eller endog den forhatte bolsjevisme. Men det er ved den uforstående fanatismen for og imot - og kanskje helst imot - at motsetningene tilspisses, og at de opsplitende kampe fører til ødeleggelse, der hvor tankebrytning, hvor forståelse og forstående
135 handlinger kunde vennt alt til verdifullt fremskritt.

Det vilde føre for langt her å gå inn på dette emne; men ordet om at du ser skjeven i din brors øie, men bjelken i dit eget blir du ikke var - det ord har gyldighet til alle tider og ikke minst i vor.

140

Men ved mangelen på forståelse, og mest av alt, ved den manglende vilje til å forstå, er det den gjæringens usikkerhet er skapt, som truer os med hel ødeleggelse. Ingen vet hvad som kommer imorgen. Mange lever - ute i verden ialfall - som om hver dag var den siste, og det skaper forfall på alle kanter. Det
145 glir videre, nedover - nedover.

Men det verste som denne utryggheten, denne spekulasjon i usikkerheten skaper, det er fremdeles arbeids-skyheten; den blev avlet unner krigen, og den er
150 stadig underholdt siden. Den blev avlet ved jobbingen og spekulasjonen, som vi alle kjenner, da folk kunde tjene formuer på kort tid, og mente de kunde leve av det resten av livet, og det å arbeide, slite var ikke lenger nødvendig. Det skapte arbeids-skyheten, og den varer den dag idag. Der er endnu få som ærlig og redelig vil sette sig ned til slitsomt arbeid. Det eneste sted hvor jeg har møtt ærlig
155 arbeidsvilje, det er der, hvor sultens dødsengel har hat sin uhyggelige høst.

Jeg må minnes en dag i en landsby østenfor Volga, hvor der bare var en tredjedel av inbyggerne tilbake; de to tredjedeler var dels flyktet og dels døde av sult. Dyrene var for mesteparten slaktet ned; men likevel var ikke motet helt slukt, og
160 om enn utsiktene var mørke, så hadde de ennu tro på en mulig fremtid. De bad: Gi os såkorn, så skal vi nok sørge for å få det i jorden. Ja, svarte vi; men hvad vil dere gjøre uten trekkdyr? Det er det samme, sa de, har vi ikke trekkdyr, så spenner vi os selv og vore koner og barn for plogen. Der var det ikke nydelsessyken som talte; ikke luksusen, ikke flitterstasen - det var selve livsviljen,
165 som ikke lot sig kue.

Skal det da være nødvendig, at vi alle må gjennom sultens bitre pine før vi lærer arbeidets virkelige verd?

170 Jeg kunde nevne forholdene i Tyskland. Det er mig sagt at i Tyskland er det på grunn av arbeidstidens korthet og arbeidstempoet ikke mulig å drive frem de kull, som er nødvendige for Tysklands eget behov, og at de må få kull fra England, - jeg tror det var nevnt 1 million tonn månedlig - og betale dem med utenlandsk valuta. Men hvis arbeidstiden i Tyskland kunde forlenges til ti timer
175 daglig, kunde Tyskland selv produsere sine kull. Det gir et billede.

I Schweiz, hvor alt ligger nede, hvor industrien er ødelagt fordi den ikke lenger kan produsere til de priser som er nødvendige for verdensmarkedet, der er det sagt mig at hvis arbeidstiden kunde forlenges til 10 timer, med en rimelig
180 lønning, vilde arbeiderne kunne få arbeid hele uken gjennom, istedenfor nu kanskje 3 dager som fabrikkene går med tap bare for å holde dem i live. Og arbeiderne vilde gladelig ta det; men de tør ikke, for det var å opgi sitt program. Det er tilstanden.

185 Disse bedrøvelige tilstande kan vel for noen del skyldes valutaen, pengenes

uberegnelige svingninger. Se det er egne problemer, som det synes mig selv ikke de sakkyndige kan gi os tilfredsstillende opplysning om.

190 Men dypere enn disse umiddelbare åpenlyse årsaker ligger selvsagt større indre årsaker. Saken er jo den at menneskene kan nu engang ikke leve uten at det blir arbeidet, og i lang tid har det vært arbeidet for lite. Man vil svare mig: Hvad nytter det å arbeide, hvis der ikke er marked for produktene? Og markedene mangler. Men markeder blir nu heller ikke skapt uten arbeid. Hvis det ikke
195 arbeides der hvor markedene skulde være, blir der ikke nogen kjøpeevne, og alle må lide for det. Sotten hele verden over er faktisk mangel på arbeid. Et jevnt ærlig arbeid kan imidlertid ikke trives, uten hvor der er fred og tillit. Tillit til sig selv, tillit til andre, og tillit til fremtiden.

200 Her er vi ved selve kjernepunktet. Hvordan kan denne fredens tillit skapes? Skulde det være gjennern politikerne og diplomatene? Jeg har alt uttalt mig om dem. De kan vel gjøre noe kan henne; men jeg har ikke synderlig tro på det, eller på at de enkelte lands politikere kan gjøre noe større her. Jeg ser den eneste redning i et samarbeid av alle nationer i ærlig vilje.

205 For å opnå det mener jeg veien går gjennom Nationenes Forbunn. Kan ikke ad den vei den nye tid bringes inn, ja da ser jeg ikke noen redning, i alle fall ikke foreløbig.

210 Men har vi rett til å stille så stort et håb til Nationenes Forbunn? Hvad har det gjort hittil for å fremme fred og tillit? Når en stiller dette spørsmål, må en vell huske på, at det enda er et ungt tre som tvilens nattefrost lett kan skade og stanse i veksten. Vi må erindre at forbunnet først kan komme til full kraft når det omspenner alle, også de store nationer som fremdeles er utenfor. Men likevel
215 kan det alt i sin korte levetid opvise handlinger, som peker mot en lysere fremtid. Det kan nevnes blant annet at det alt i sin korte levetid har bilagt flere stridsspørsmål som ellers vilde ha ført, om kanskje ikke alle til krig, så i hvert fall til alvorlige uroligheter.

220 Jeg kan nevne Ålands-spørsmålet mellem Sverige og Finland. Det var dem som ikke var tilfreds med løsningen, men de tok den i hvert fall og akkviescerte ved den; den førte ikke til mere ufred.

Mellem Jugoslavia og Albania var der et alvorlig stridsspørsmål om grensene. De

serbiske tropper hadde alt overskredet grensen, Nationenes Forbunn skred inn, avgjorde spørsmålet, og begge parter mottok løsningen uten videre strid.

230 Nevnes kan også det schlesiske spørsmål, som truet med alvorlige uroligheter mellom Tyskland og Polen. Det blev avgjort - meget slett sa noen, andre sa det kunde ikke avgjøres annerledes som nu engang de tidligere overenskomster i Versailles-freden var avfattet - men faktum er at begge parter har vedtatt avgjørelsen, og det har ikke ført til videre ufred.

235 Jeg kunde også nevne Polen og Litauen. Vistnok traff ikke Nationenes Forbunn der noen avgjørelse, spørsmålet viste sig for vanskelig av forskjellige grunner, som jeg ikke her skal gå inn på; men faktum er likevel at selve den kjensgjerning, at Nationenes Forbunn hadde spørsmålet unner behandling, hindret de to parter fra å gripe til våben mot hverandre.

240 Hvis noen vil innvenne, at dette er stridigheter mellem små nationer, men om det kommer til virkelige stridigheter mellem de store - vil de da bøie sig for Nationenes Forbunns avgjørelse? Nu, jeg kunde jo nevne dette schlesiske spørsmål. Tyskland er ikke noen liten nation, og desuten er det et faktum at de seirende stormakter, som skulde avgjøre spørsmålet, heller ikke kunde bli enig
245 om det, og så blev det henvist til Nationenes Forbunn. Men nylig har vi hatt et enda bedre eksempel på at stormaktene bøier sig for Nationenes Forbunn, og det var et stridsspørsmål mellem Storbritannien og Frankrike.

250 I 1921 utstedte den franske regjering en forordning, hvorved alle som bor i Tunis og Marokko blev tvunget til verneplikt. På den vis vilde også britiske undersätter, bosatt i de franske protektorater, bli tvunget til å gjøre fransk militærtjeneste. Den britiske regjering protesterte kraftig; den franske hevdet at det var et indre spørsmål. Ingen vilde gi sig, og striden blev alvorlig. For 9 år
255 siden vilde et slikt spørsmål ikke ha ført til noe annet alternativ enn enten krig eller en kostbar diplomatisk konferanse. Der var ingen verdensorganisasjon dengang som kunde ta et slikt spørsmål under behandling. Nu blev det henvist til Nationenes Forbunn, og spenningen ga sig straks.

260 Bare det at Nationenes Forbunn har opprettet den permanente internationale domstol er jo et stort og betydningsfullt skritt fremover mot en fredeligere ordning i verden, ett skritt fremover til å opprette tillit mellem folkene. Ved sitt internationale arbeidsbyrå har Nationenes Forbunn innlagt sig stor fortjeneste

265 på et annet, men også viktig område.

Hvis noen skulde være i tvil om den stilling, som Nationenes Forbunn nu inntar i folkenes omdømme rundt om, så kan det pekes på det siste valg i Storbritannien. Av 1386 kandidater, som stillet sig til det britiske valg, var det
270 bare 3 som våget å møte sine velgere med den erklæring, at de var motstandere av Nationenes Forbunn. Det var 2 eller 3 andre som ikke nevnte det; men hele resten uttalte sin tro på Nationenes Forbunn.

Men det største og det viktigste, som Forbunnet efter min opfatning ennå har
275 gjort, og som innvarsler en virkelig ny bedre tid i Europa, det er det skritt som blev innledet på den siste forsamling i Genf for å formidle et internasjonalt lån til Østerrike, hvorved dette land er gitt håb om redning fra den økonomiske ruin som truet det. Og det gir håb om mere dette tiltak. Det gir håb om en ny lovende retning i Europas økonomiske politikk.

280 Min tro er nu den, at også det tyske problem, den tyske floke mellem Tyskland og dets motstandere, ikke kan løses og ikke vil bli løst, før også den blir lagt inn under Nationenes Forbunn.

285 Også på den vanskelige avrustnings eller nedrustnings område er innledende skritt tatt på den siste forsamling i Genf. Og her, som på de fleste andre områder av Forbunnets virksomhet er det et navn som lyser fremfor andre, og det er Lord Robert Cecil. - Men særlig når det gjelder dette spørsmål om nedrustning, må de store vanskeligheter erindres, som reises bare ved den kjensgjerning at det
290 er viktige militærmakter, som ennå ikke er medlemmer av Forbunnet.

Men enda ulike viktigere enn all nedrustning av arméer og flåter er avrustningen av folkene innenfra, å skape samfølelse i folkenes sinn. Og her er et stort og viktig arbeid utført, og Nationenes Forbunn har tatt virksom del.

295 Men først og fremst må jeg nevne det kjempearbeid, som amerikanerne har utført under Hoover's ledelse. Det begynte under krigen, med «Belgian Relief», med mangfoldige tusener av mennesker i Belgien, barn og andre, som blev underhollet. Så gikk det videre til Central-Europa efter krigen, da
300 hundretusener av barn fik nytt livshåb ved amerikanernes storslåtte hjelp, og sist og ikke minst i Rusland. Når engang det arbeids hele saga skal skrives, vil det stå som et enestående lysende blad i menneskeheten og

menneskekjærlighetens historie, en forsonende stjerne i en lang og mørk nat.

305 Samtidig har amerikanerne gjennom andre organisationer, det amerikanske Røde Kors og «Near East Relief», utrettet det utrolige på Balkan, i Lilleasien, liksom nu sist i Grekenland. Mange europeiske organisationer må heller ikke glemmes, særlig avdelinger av Det Røde Kors i forskjellige land, også i vort, har ydet meget unner og efter krigen.

310

Snart efter sin dannelse tok Nationenes Forbunn op virksomheter av denne art. Det første skritt var arbeidet for å sende hjem de mange tusener av krigsfanger, som ennå to år efter krigen var sprett rundt i verden, mest i Sibirien og i øst- og Central-Europa. Jeg skal ikke her gå inn på dette, det blev omtalt allerede i
315 møtet i Nobelinstituttet. Jeg skal bare nevne at bortimot 450.000 fanger ved det arbeid blev gitt tilbake til sine hjem og tildels til produktivt arbeid.

Så tok Nationenes Forbunn også straks op bekjempelse av epidemier, som var en farlig trusel fra øst, og det arbeidet mot epidemier i Polen, langs grensen av
320 Rusland og i Rusland selv, og det har gjennom sin ypperlige epidemi-kommisjon gjort et stort arbeid for å forebygge farsotter og har reddet tusener fra nød og unnergang.

Gjennom en særlig organisasjon under Nationenes Forbunn arbeides det for å
325 skaffe levelige kår for de mange nødlidende russiske flyktninger utenfor Rusland, hvorav det er over en million sprett rundt om i Europa.

Nevnes må det nu pågående arbeid med hjelp til de nødlidende flyktninger i Lilleasien og Grekenland. Det er jo i sin begynnelse ennå, men også dette arbeid
330 kan ha en stor betydning. Som tilstanden er nu, truer det med oppløsning og fortvilelse av enda verre art enn på noe annet sted i Europa. Hvis det kan lindres, hvis det kan minskes, hvis kreftbylden i noen grad kan leges, så er der en kreftbyld mindre på det europeiske samfunn, en fare mindre for uro, for ufred, for oppløsende krefter i fremtiden.

335

Jeg nevnte det sist, jeg må nevne det igjen: Den store betydning som det har, arbeid av denne art. Hjelp til de tusener av hjem som får sine menn tilbake, som blir hjulpet i sin nød. Den takknemlighet det skaper, den tro, den tillit til menneskene og til fremtiden, den mulighet for sunnere arbeidskår, - det har,
340 mener jeg, en større betydning for freden enn manges storpolitiske akt, som nu sjelden når stort lenger ned enn til en skiftende kreds av politikere og

diplomater.

345 Til slutt noen ord om hjelpen til Rusland. Der var Nationenes Forbunn ikke med, og jeg beklager det dybt; for jeg kan ikke tro annet enn at hadde Forbunnet trådt støttende til med sin store autoritet, mens det ennå var tid, vilde stillingen i Rusland ha vært reddet, og stillingen i Rusland og Europa vilde nu ha vært helt annerledes og bedre.

350

Jeg skal ikke her gå nærmere inn på det arbeid som er gjort. Jeg vil bare fremholle, at vanskeligheten var sandelig ikke å finne maten eller å få den skaffet frem til dem som sultet. Å nei, der var korn mer enn nokk i verden dengang, som det er nu i dette øieblikk, der var også transport nokk. Men vanskeligheten 355 var alene å skaffe pengene, da som alltid i vort hjelpe-arbeid siden, - ikke minst i dette øieblikk.

Da regjeringene i Europa ikke vilde gi det lån på ti millioner punn sterling, som jeg mente var uundgåelig nødvendig for å redde Ruslands sultende millioner, 360 for å hindre at hungersnøden skulde bli en stor ulykke ikke bare for Rusland, men for hele Europa, så var det ikke annet for enn å gjøre hvad gjøres kunde ad privat vei, og rette en appell til den private godgjørenhet verden over.

Og svaret var over all forventning storartet. Det strømmet inn fra alle land, ikke 365 minst fra vort eget. Uagtet det var dem her hjemme, som fant det riktig å motarbeide innsamlingen, blev det likevel, takket være det norske Storting og den norske regjering, og takket være hungersnødskomiteéns ypperlige arbeid, gitt så meget fra vort lille land, at hadde de andre store land gitt noe så nær i forhold, da hadde den russiske hungersnød nu vært beseiret.

370

Jeg må nevne en unntagelse, men det er utenfor Europa. Det er igjen det amerikanske folk, som ydet mere enn noe annet. Først gjennom Hoover's organisasjon og så regjeringen selv, som ga tyve millioner dollars til å bekjempe hungersnøden, på betingelse av at den russiske regjering ga ti millioner til 375 innkjøp av såkorn. Alt i alt har visst Amerika gitt femti til seksti millioner dollars til bekjempelsen av den russiske hungersnød, og de har reddet millioner på millioner av liv.

Men hvorfor var det dem som ikke vilde hjelpe? Ja, spør dem selv. Nærmest var 380 det vel politikk. De er representanter for den golde selvgodhets manglende vilje

til å forstå annerledes tenkende, som nu er Europas største fare. De kaller os
sværmere, godfjottinger, sentimentale idealister, fordi vi kanskje har litt tro på
det gode også hos motstandere, og som har tro på at godhet fører lengere end
385 hårdhet. La så være at vi er godtroende, så farlige tror jeg nu i hvert fall ikke vi er.
Men de som forbener sig bak sine politiske programmer og holder dem frem til
den lidende menneskehet, til sultende, døende millioner - de holder på å legge
Europa øde.

390 Og det er ikke bare i Rusland det truer med en ny forferdelig hungersnød. I
Europa ellers ser det også mørkt nokk ut. Ingen vet enda hvor det bærer hen.
Nøden er så stor, så næsten uoverkommelig, tilstanden så fortvilende både i
Ruslands rike fruktbare strøk og i andre land, at tross all privat offervilje fra de
mange, blir det som kan skaffes bare som en dråpe i det store hav.

395 Alle må være med i arbeidet. Vi må la budstikken gå, vi må tenne vardene så det
lyser fra alle fjell. Vi må reise vore faner i alle land, vi må danne en broderkjede
jorden runt - regjeringene må også med - skulder til skulder, ikke til kamp, men
til ærlig arbeid for den nye tid.

400 Julens hvite høitid stunder til, da budskapet til menneskene lyder: Fred på
jorden.

Aldrig har den lidende forvillede menneskehet ventet med større lengsel på
405 freds fyrsten, på ham som kjenner sitt kall, menneskekjærlighetens fyrste som
løfter det hvite banner, med det ene ord lysende i gylden skrift: Arbeid.

Hver og en av oss kan bli arbeider i hans fylking på dens seiersgang over jorden
for å reise den nye slekt - for å bringe næstekjærlighet og ærlig fredsvilje - for å
410 bringe arbeidsvilje og arbeidsglede tilbake til menneskene - bringe troen på
morgenrøden.

415

Kilde

A. H. Winsnes (red.): Nansens røst, bd. 2, s. 596-608.

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/ved-mottagelsen-av-nobels-fredspris>